

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Бердянський державний педагогічний університет
Факультет фізичної культури, спорту та здоров'я людини

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВПЛИВУ ДОВКІЛЛЯ, ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
ТА СПОРТУ НА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ**

**(До десятиліття заснування факультету фізичної культури,
спорту та здоров'я людини БДПУ)**

*Збірник матеріалів
V Міжнародної науково-практичної онлайн конференції*

**Бердянськ
БДПУ
2021**

УДК 378.091.212.613]:[502+796]

А 43

Редакційна колегія:

Головний редактор – Кушнірюк С. Г., кандидат наук з фізичного виховання та спорту, професор (Бердянськ); **заступник головного редактора** – Гнатюк В. В., кандидат біологічних наук, доцент (Бердянськ).

*Друкується за рішенням вченої ради
факультету фізичної культури, спорту та здоров'я людини
Бердянського державного педагогічного університету
(протокол № 3 від 28.09.2021р.)*

- A43 Актуальні питання впливу довкілля, фізичного виховання та спорту на здоров'я людини : зб. наук. матеріалів V Міжнародної науково-практичної онлайн конференції (Бердянськ, 16–17 вересня 2021 р.) №5 / [гол. ред. С. Г. Кушнірюк]. – Бердянськ : БДПУ, 2021. – 180 с.
- A43 Topical issues of influence of the environment, physical education and sport on human health : Coll. Science. Materials of the V International scientific-practical online conference (Berdyansk, September 16-17, 2021) №5 / [ch. Ed. S.G. Kushniryuk]. - Berdyansk: BSPU, 2021. – 180 p.

У збірнику вміщено наукові статті, які висвітлюють актуальні питання теоретико-методичних, валеологічних та психолого-педагогічних аспектів фізичного виховання і спорту різних верств населення, професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання, фітнесу, фізичної реабілітації, туризму й рекреації, сучасних аспектів фізичної реабілітації та адаптивної фізичної культури, а також еколого-біологічних проблем формування здорового способу життя студентської молоді.

УДК 378.091.212:613]:[502+796]

За зміст статей і правильність цитування відповідальність несуть автори

© Бердянський державний педагогічний університет, 2021

Колесникова Н.Н.,
кандидат педагогических наук, доцент,
Полесский государственный университет,
Р.А. Раевич, тренер-преподаватель,
учреждение «Брестская СДЮШОР профсоюзов по
видам борьбы»

ТИПЫ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ПОВЕДЕНИЯ СПОРТСМЕНОВ-ЕДИНОБОРЦЕВ

Подготовка борцов – явление многофакторное и ее совершенствование, помимо прочего, определяется оптимизацией тренировочной деятельности на основе моделирования спортивного противоборства в избранном виде спорта; поиском рациональных средств и методов физической, технико-тактической и психологической подготовки, повышением работоспособности и спортивного мастерства [1,2].

Факторами, влияющими на результативность, а значит и успешность соревновательной деятельности, в числе других, является оптимальная готовность в психологическом отношении [3]. При этом необходимы дополнительные исследования, направленные на изучение модульных психологических характеристик борцов различной спортивной квалификации и, в первую очередь, типов их профессионального поведения. Для этого нами использовался опросник AVEM, позволяющий оценить тип профессионального поведения спортсменов-единоборцев. В процессе исследования были получены результаты, представленные на рисунке 1 и в таблице 1.

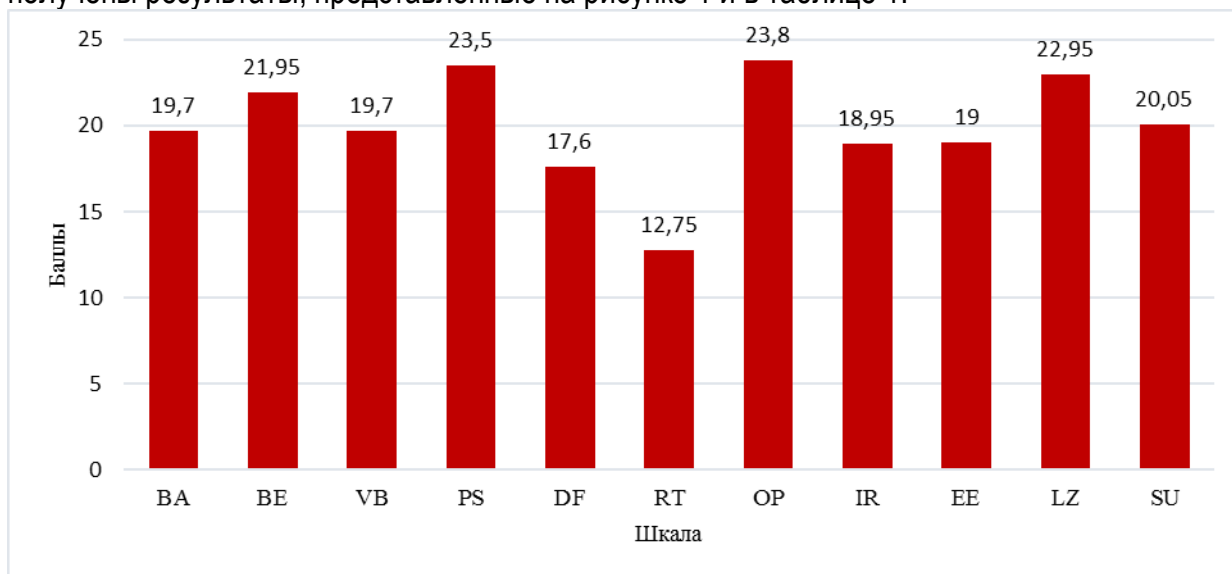

Рисунок 1 – Показатели поведения и переживания борцов, связанные с учебно-тренировочной и соревновательной деятельностью

Таблица 1 – Показатели поведения и переживания спортсменов-единоборцев, связанные с учебно-тренировочной и соревновательной деятельностью

Шкала	Средний балл	Интерпретация
Субъективная значимость деятельности (BA)	19,7	Среднее значение
Профессиональные притязания (BE)	21,95	Высокое значение
Готовность к энергетическим затратам (VB)	19,7	Среднее значение
Стремление к совершенству (PS)	23,5	Высокое значение
Способность сохранять дистанцию по отношению к работе (DF)	17,6	Среднее значение
Тенденция к отказу в ситуации неудачи (RT)	12,75	Низкое значение
Активная стратегия решения проблем (OP)	23,8	Высокое значение
Внутреннее спокойствие и равновесие (IR)	18,95	Среднее значение
Чувство успешности в	19	Среднее значение

	професійної діяльності (EE)	0	значення
0	Удовлетворенность жизнью (LZ)	22, 95	Высокое значение
1	Чувство социальной поддержки (SU)	20, 05	Среднее значение

Результаты тестирования показали, что у большинства спортсменов (17 человек) наблюдался тип поведения S - экономный, бережливый, со средним уровнем мотивации, энергетических затрат и профессиональных притязаний, выраженной склонностью к сохранению дистанции по отношению к профессиональной деятельности, удовлетворенностью результатами своего труда. Характерной чертой этого типа является общая жизненная удовлетворенность, источником которой могут быть ситуации, не связанные с работой. Следует, однако, заметить, что такая "экономная" стратегия поведения эффективна лишь в ограниченных временных рамках, в длительной перспективе вероятно возрастание профессиональной неудовлетворенности на фоне успешности других людей. В случае необходимости психологическое вмешательство может быть направлено на повышение мотивации деятельности (например, мотивационный тренинг). Так же у трёх спортсменов был выявлен тип поведения G - здоровый, активный, способный к решению трудных проблем, придающий работе высокое (но не экстремальное) значение, контролирующей собственные энергетические затраты, отмеченный конструктивным способом преодоления ситуаций неудач и поражений, которые рассматриваются субъектом деятельности не как источник фрустрации и негативных эмоций, а как стимул для поиска активных стратегий их преодоления.

Обобщая, можно представить этот тип, как образец положительной установки на выполнение деятельности, усиленной мобилизирующим воздействием положительных эмоций.

Также мы сочли необходимым отдельно рассмотреть показатели поведения и переживания, связанного со спортивной деятельностью спортсменов-единоборцев КМС и первого спортивного разряда (таблицы 2,3, рисунки 2, 3).

Таблица 2 – Показатели поведения и переживания, связанного со спортивной деятельностью спортсменов-единоборцев (КМС)

	Шкала	Ср едний балл	Интерпретация
	Субъективная значимость деятельности (BA)	20, 2	Среднее значение
	Профессиональные притязания (BE)	22	Высокое значение
	Готовность к энергетическим затратам (VB)	20	Среднее значение
	Стремление к совершенству (PS)	23, 8	Высокое значение
	Способность сохранять дистанцию по отношению к работе (DF)	17, 1	Среднее значение
	Тенденция к отказу в ситуации неудачи	13,	Низкое

	(RT)	5	значение
	Активная стратегия решения проблем (OP)	25,4	Высокое значение
	Внутреннее спокойствие и равновесие (IR)	19,2	Среднее значение
	Чувство успешности в профессиональной деятельности (EE)	20,25	Среднее значение
0	Удовлетворенность жизнью (LZ)	22,8	Высокое значение
1	Чувство социальной поддержки (SU)	20,2	Среднее значение

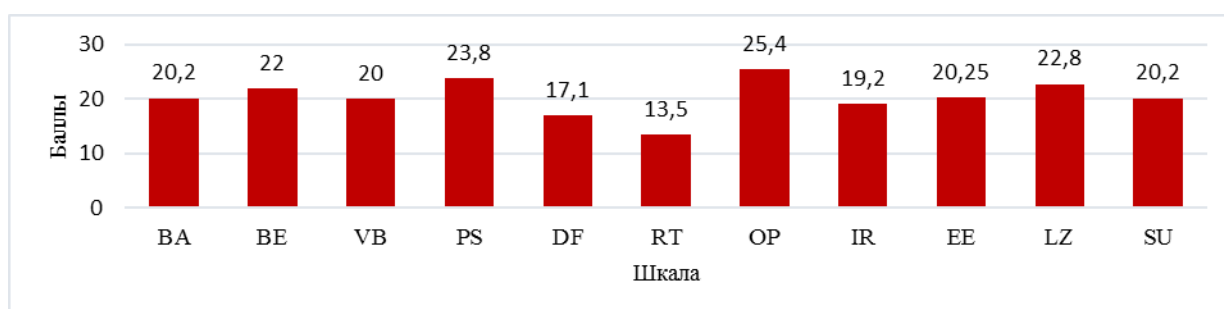

Рисунок 2 – Показатели поведения и переживания борцов КМС, связанные с учебно-тренировочной и соревновательной деятельностью

У 13 спортсменов КМС определен тип поведения S, у одного человека – тип поведения G. Показатели поведения, связанные с учебно-тренировочной деятельностью спортсменов-единоборцев, имеющих первый спортивный разряд, представлены в таблице 3.5.

Таблица 3 – Показатели поведения и переживания, связанного со спортивной деятельностью спортсменов-единоборцев, имеющих 1 спортивный разряд

Шкала	Средний балл	Интерпретация
Субъективная значимость деятельности (BA)	18,3	Среднее значение
Профессиональные притязания (BE)	21,7	Высокое значение
Готовность к энергетическим затратам (VB)	18,7	Среднее значение
Стремление к совершенству (PS)	23	Высокое значение
Способность сохранять дистанцию по отношению к работе (DF)	18,7	Среднее значение
Тенденция к отказу в ситуации неудачи (RT)	10,5	Особо низкое значение
Активная стратегия решения проблем (OP)	20,7	Среднее значение
Внутреннее спокойствие и	18,	Среднее

	равновесие (IR)	4	значение
	Чувство успешности профессиональной деятельности (EE)	20	Среднее значение
0	Удовлетворенность жизнью (LZ)	22,8	Высокое значение
1	Чувство социальной поддержки (SU)	18,8	Среднее значение

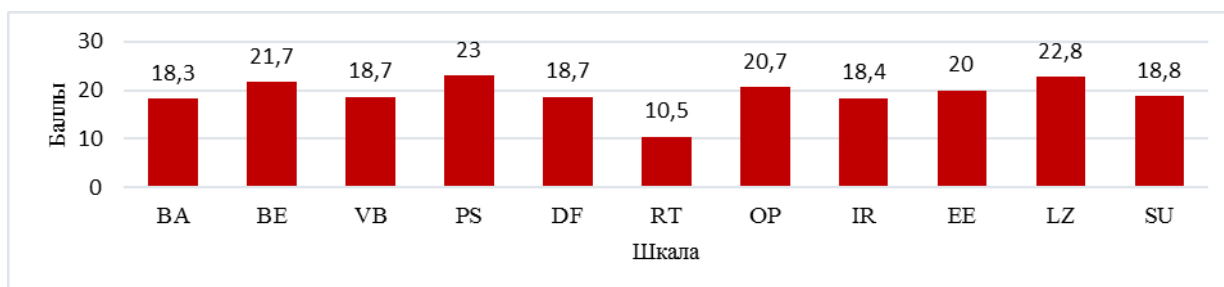

Рисунок 3 – Показатели поведения и переживания борцов 1 разряда, связанные с учебно-тренировочной и соревновательной деятельностью

У двух спортсменов 1 разряда выявлен тип поведения G, у четырех борцов – тип поведения S.

Итак, у большинства спортсменов (85%) наблюдается тип поведения S - экономный, бережливый, со средним уровнем мотивации, энергетических затрат и профессиональных притязаний, выраженной склонностью к сохранению дистанции по отношению к профессиональной деятельности, удовлетворенностью результатами своего труда, а у 15% спортсменов был выявлен тип поведения G - здоровый, активный, способный к решению трудных проблем, придающий работе высокое (но не экстремальное) значение, контролирующей собственные энергетические затраты, отмеченный конструктивным способом преодоления ситуаций неудач и поражений, которые рассматриваются субъектом деятельности не как источник фрустрации и негативных эмоций, а как стимул для поиска активных стратегий их преодоления.

Литература

1. Сагалеев А. С. Психолого-педагогические аспекты формирования индивидуального стиля соревновательной деятельности борцов / К. В. Балдаев // Вестник Бурятского университета. – 1998. – Вып. 3. – С. 160–165.
2. Сагалеев А. С. Соревновательная деятельность спортсменов единоборцев / А. С. Сагалеев. – Улан-Удэ: Изд-во Бурят. гос. ун-та, 2008. – 248 с.
3. Таймазов В. А. Психофизиологическое состояние спортсмена. Методы оценки и коррекции [Текст] / В. А. Таймазов, Я. В. Голуб. – Санкт-Петербург: Олимп СПб., 2004. – 400 с.

ЗМІСТ

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ, ВАЛЕОЛОГІЧНІ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ РІЗНИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ

Верес Н.А. (Беларусь) Организационно-управленческие вопросы производственной физической культуры	6
Горенко З.А., Ягодка Д. О. (Київ) Корекція фізичного та психоемоційного стану жінок другого періоду зрілого віку засобами танцювального фітнесу	9
Зоріна Л.В. (Рахнівська, Хмельницька обл.) Екологічне виховання молодших школярів: від теорії до практики (з досвіду роботи)	11
Кара С.І., Аксентьєва Н.В., Пилипенко Л.О., Бистрова А.О. (Бердянськ) Формування здорового способу життя школярів в освітньому процесі	17
Книш С.І. (Бердянськ) Психологічний супровід як засіб реабілітації особистості	20
Колесникова Н.Н., Раевич Р.А. (Беларусь) Изучение типов темперамента спортсменов-единоборцев и механизмов их психологической защиты	22
Колесникова Н.Н., Раевич Р.А. (Беларусь) Типы профессионального поведения спортсменов-единоборцев	25
Коляда Е.В., Кисель Д.И. (Беларусь) Техника безопасности во время занятий спортивными играми (футбол)	30
Красникевич Д.В. (Беларусь) Совершенствование методики обучения плаванию детей младшего школьного возраста	32
Кузнецова Е.Т., Коляда Е.В. (Беларусь) Методика организации самостоятельных занятий оздоровительной тренировкой	35
Лупаренко С.Є. (Харків) Проблема фізичного розвитку і збереження здоров'я дітей в Україні (1954-1990 рр.)	39
Омельченко Т.Г., Боженко-Курило О.В. (Київ) Характеристика психоемоційного статусу та окремих показників якості життя дівчат-підлітків з надлишковою масою тіла	44
Чен Пен (Київ) Передумови успішності занять баскетболом студентів закладів вищої освіти у процесі фізичного виховання	47
Яковлев А.Н. (Білорусь) Инновационные формы физического воспитания студенческой молодежи	50

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ З ПРЕДМЕТНИХ СПЕЦІАЛІЗАЦІЙ, ТА ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Білаш Є.В. (Кременчук) Професійна підготовка майбутніх учителів закладів загальної середньої освіти з предметних спеціалізацій, та фахівців фізичної культури і спорту.	54
Голуб Д.О. (Бердянськ) Особливості методики навчання технічним прийомам у нападі на заняттях з футболу для юних футболістів	56
Грибан Г.П., Скорий О.С., Пилипчук П.Б. (Житомир) Екологічна освіта здобувачів в процесі фізичного виховання	60
Данило С.М., Шапрапов В.В. (Бердянськ) Деякі аспекти специфіки готовності до професійної діяльності фітнес-тренера	63

Дутчак Ю.В., Сущенко Л.П. (Хмельницький) Забезпечення якості професійної підготовки здобувачів вищої освіти як сучасний тренд вищої освіти	66
Кузнецова Е.Т., Маринич Т.В., Коляда Н.В. (Беларусь) Формирование здоровьесберегающей компетенции студентов учреждения высшего образования в процессе физического воспитания	69
Лаптиева Л.Н., Крикало И.Н. (Беларусь) Теоретические аспекты преемственности профессиональной подготовки специалистов в системе профессионального образования	73
Ляхова І.М. (Запоріжжя) Рухова активність майбутніх фахівців фізичної терапії, ерготерапії як запорука здоров'я	77
Майвалдова О.В. (Бердянськ) Soft skills – невід'ємна складова професійної підготовки здобувачів вищої освіти	79
Мацухова Є.Є., Мацухов Д.Б. (Бердянськ) Аквааеробіка, як засіб оптимізації фізичного стану здобувачів вищої освіти	84
Самсутіна Н.М., Сапах Т. (Бердянськ) Зміст підготовки майбутніх фахівців сфери фізичної культури і спорту до оволодіння професійною майстерністю	87
Станчевський М.М. (Бердянськ) Методика навчання нападаючому удару у волейболі на уроках фізичної культури для школярів 12-13 років	90

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ, ЕРГОТЕРАПІЇ, АДАПТИВНОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ, ТУРИЗМУ Й РЕКРЕАЦІЇ

Безкоровайна Л.В. (Запоріжжя) Туризмологія як наукова складова інфраструктури туризму в умовах парадигми сталого розвитку	94
Безкоровайна Л.В., Літвінова-Головань О.П., Бабій В.Г., Пиптюк П.Ф. (Запоріжжя) Інфраструктура туризму в координатах парадигми сталого розвитку: проектування програм із фізичного виховання	96
Єфімова А.І., Дніпровська Є.В. (Бердянськ) Особливості методики та техніки масажу дітей раннього віку	99
Кузьменко В.Ю., Копчинська Ю.В. (Київ) Формування професійної ідентичності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії, як фактор власної освітньої траєкторії	106
Осіпов В., Булгаков Р. (Бердянськ) Використання міжнародної класифікації функціонування (МКФ) у реабілітаційній практиці	108
Расторгуєва І.С. (Бердянськ) Плавання в системі реабілітації і адаптації осіб з обмеженими можливостями	113
Хомицевич Д.И. (Пинск, Беларусь) Вальгусная деформация стоп у детей	115
Христова Т.Є. (Мелітополь) Синергійний підхід до рухової реабілітації людей з інвалідністю	121
Khatuntseva S.M., Cheremisina I.M. (Berdiansk, Wisconsin (USA)) Practical training of specialists in physical therapy and occupational therapy	124

ЕКОЛОГО-БІОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Анастасова О.Ю., Писанець І.В. (Бердянськ) Особливості організації фізкультурно-оздоровчих занять зі здобувачами вищої освіти, які мають надлишкову масу тіла	128

Ганаба С.О. (Хмельницький) Тіло як інструмент пізнання: практики навчальної діяльності	131
Шаповалова Т.Г. (Маріуполь) Формирование здоровьесберегающей компетентности у студентов – будущих преподавателей физической культуры	134
Шеховцева О.Г. (Бердянськ) Формування у студентів Бердянського медичного фахового коледжу санітарно-гігієнічної культури як передумови збереження здоров'я	137

ПРОБЛЕМИ ДОВКІЛЛЯ, ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ В СУМІЖНИХ НАУКОВИХ СФЕРАХ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ

Гнатюк В.В., Сухарєв Р. (Бердянськ) Основні причини збільшення кількості сцифоїдних медуз <i>Aurelia aurita</i> та <i>Rhizostoma pulmo</i> в Азовському морі	141
Павлова А. (Бердянськ) «Зелені студії»: на перетині літературознавства та екології	142
Некрасов Г.Г. (Бердянськ) Вплив спортивних ігор на здоров'я студентської молоді	144
Некрасов Г.Г., Єфименко Т.В. (Бердянськ) Основні способи загортовування та його вплив на організм студентської молоді	148
Писаренко С.М., Хіврич І.І. (Бердянськ) Формування здорового способу життя студентської молоді	154
Абдуллаєв А.К., Нестеров О.С, Ребар І.В. (Мелітополь) Wrestling as a means of sportizing physical culture classes for university students	156
Котова О.В., Проценко А.А., Кірієнко О.Г. (Мелітополь) Sports games as a means of developing professionally important qualities of students in the process of physical education	160
Суханова Г.П., Іваненко В.В., Купрєєнко М.В. (Мелітополь) Formation of a healthy educational environment in physical education classes in higher education	164
Самойленко В.Л. (Бердянськ) Використання мультимедійних засобів в умовах дистанційного навчання на уроках фізичної культури з учнями старшого шкільного віку	170
Писаренко С.М., Анастасова О.Ю. (Бердянськ) Використання інноваційних технологій у фізичному вихованні	172
Лукіянчук В.Л. (Київ) Організаційно-педагогічні умови ефективності розвитку координаційних здібностей учнів початкової школи з порушенням постави	174